

Asia: VN/24616/2022

Lausuntopyyntö arviomuistiosta poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden henkilötietojen käsittelystä keskitetyn kansallisen tietojärjestelmän avulla

Kysymykset vastaanottajille

1. Kuinka tarpeellisena näette poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden tai tällaisten henkilöiden perheenjäsenien tai yhtiökumppanien henkilötietojen käsittelyn keskitetyn kansallisen tietojärjestelmän avulla?

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kannattaa esitettyä keskitettyä kansallista tietojärjestelmää poliittisesti vaikutusvaltaisista henkilöistä (PEP).

Asiakkaan poliittista vaikutusvaltaa koskevaa tietoa on usein vaikeaa saada luotettavista lähteistä. Mitä tahansa lähdeettä hyödynnettäessä epävarmuutta aiheuttaa tiedon luotettavuus ja ajantasaisuus. Markkinoilla on jo nyt maksullisia tietopalveluita, joista asiakkaan poliittista vaikutusvaltaa voidaan hakea. Tämäntyyppisillä palveluilla ei kuitenkaan ole julkista luotettavuutta eikä niiden kattavuudesta ole takeita, eivätkä ne maksullisuutensa vuoksi ole kaikkien ilmoitusvelvollisten saatavilla.

Rahanpesulain perusteella on riittävää, että ilmoitusvelvollinen tiedustelee asiakkaaltaan, onko tämä poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, tämän perheenjäsen tai yhtiökumppani. Mikäli asiakas antaa tahallisesti virheellistä tietoa taikka hän ei tunnista omaa PEP-statustaan, paremman tiedon puutteessa ilmoitusvelvollinen saattaa tyytyä tämän ilmoitukseen ja asiakkaaseen kohdistetaan tavanomaista tuntemistoimia tehostetun tuntemismenettelyn sijasta, jota rahanpesulain 3 luvun 13 § edellyttää. Ilmoitusvelvollisen on erityisen vaikeaa tunnistaa mahdollisia vääriä tietoja erityisesti tilanteissa, joissa asiakas on poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai yhtiökumppani.

Keskitetty kansallinen tietojärjestelmä poliittisesti vaikutusvaltaisista henkilöistä antaisi ilmoitusvelvollisille laadukkaan ja luotettavan tietolähteen PEP-tiedoille. Tietojen tulisi aluehallintoviraston näkemyksen mukaan olla saatavissa sekä käyttöliittymän että rajapinnan kautta. Tämä palvelisi erikokoisia ilmoitusvelvollisia. Tietojen tulisi olla maksuttomia tai perittävän maksun tulisi olla riittävän matala, jotta myös pienillä toimijoilla olisi kannustinta ottaa palvelu käyttöön.

Aluehallintoviraston valvomat rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13, 14, 16–18 ja 20–26 kohtien mukaiset toimijat, ovat keskenään hyvinkin erilaisia henkilömäärältään ja liikevaihdoltaan.

2. Tulisiko vielä jokin näkökulma erityisesti ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa?

Aluehallintovirasto katsoo, että rekisterinpitäjän tulisi olla viranomainen, jotta rekisterissä olevan tiedon ajantasaisuus sekä luotettavuus voidaan varmistaa luotettavasti.

3. Muuta lausuttavaa

Aluehallintoviraston mukaan myös rahanpesulain 7 luvun 1 §:n tarkoittamien valvojien tulisi päästä ns. PEP-rekisteriin. Pääsy rekisteriin edesauttaisi valvojien valvontatyötä.

Jecu Marian
Etelä-Suomen aluehallintovirasto - Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat/Elinkeinovalvonta